

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 16. oktobra 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 121.

Pred razpravo o nettunskih konvencijah.

V času, ko so se v Julijski Benečiji razvnele strasti najhujšega sovraštva napram našemu življu, ko se na skrajno nečloveški način preganjajo slovenski učitelji, koji niso zakrivilni ničesar drugega razun, da nočejo zapustiti svoje rodne grude, zahteva italijanska vlada sprejetje nettunskih konvencij.

V našem listu smo že govorili o teh konvencijah in vemo, da nam ne pri našajo ničesar dobrega. Toda, da se baš v času najbrezobzirnejše fašistovske vihre tako intenzivno zahteva sprejetje teh konvencij s strani naše vlade, to nas navdaja še bolj z bojaznijo pred odobritvijo takega pakta.

Ponovno se je že z ene, kakor z druge strani povdarjalo, da je slovenski živelj v Julijski Benečiji poklican, da tvori nekak most med našo državo in Italijo, da bodi slovensko prebivalstvo Julijske Benečije živa vez, ki naj bi pospeševala predvsem gospodarske stike, gospodarsko izpopolnjevanje med obema državama. Popolnoma neumljivo in nespametno se nam zato zdi, da se hoče ta most podreti, da se hoče vsako vez popolnoma uničiti. Nelogično in popolnoma neumljivo se nam pa tudi zdi, da se pri takem stvarnem položaju zahteva sprejetje katerihsibodi konvencij. Z ene strani z nasiljem iztrebiti vse, kar le količkaj spominja na jugoslovenstvo, z druge strani pa zahtevati odobritev sporazuma, ki naj bi ojačil medsebojne stike je logika, ki se mora vsakemu pametnemu človeku upirati.

Kot nepolitično, gospodarsko glasilu je naš list poklican, da stremi z vsemi sredstvi po čimprejšnji ureditvi gospodarskih odnošajev med našo državo in inozemstvom, da skuša go-

spodarske zveze upostaviti tam, kjer jih še ni, stare pa še ojačiti in pomnožiti. Tej svoji nalogi se naš list ni nikdar izneveril. Zlasti je ponovno povdarjal, da eminentni gospodarski interesi narekujejo takojšnjo ureditev gospodarskih odnošajev s sosednimi državami, predvsem s sosedno Italijo. Stalne spremembe v administrativni praksi, spremembe v italijanski tarifni in carinski politiki, zlasti režim periodičnih uvoznih prepovedi povzročajo negotovost, ki onemogoča našemu izvozniku vsako kalkulacijo, ki ubija vsako stremenje po novih stikih, kar vse prav težko škoduje našim gospodarskim interesom. Zato smo stremeli vedno po odstranitvi vseh ovir, vedno smo zastopali načelo najožjega gospodarskega sodelovanja, najtesnejših prijateljskih stikov kakor z drugimi tako tudi zlasti s sosednjo Italijo. Toda kaj moremo pričakovati od pogodbe, koja se nam vsiljuje? Gospodarski pakt bodi rezultat izrazov obojestranske proste volje; od diktatov ni pričakovati zdravih posledic, zlasti ne za one, katerim se diktira, ki morajo sprejeti pogoje, koje narekujejo interesi drugega.

S že odobrenimi beograjskimi konvencijami smo morali dovoliti Italijanom koncesije, katerih posledice homo na našem gospodarskem organizmu prav težko občutili, z nettunskimi konvencijami naj se pa serija danih koncesij zaključi, z njimi naj se postavi krona našim diplomatskim neuspemom! Govorili bi proti vitalnim interesom našega gospodarstva, ako bi priporočali sprejetje nettunskih konvencij, zato se nam zdi potrebno, da na predvečer razprav o teh konvencijah v Narodni skupščini zakličemo ponovno: Caveant consules!

Trgovskim nastavljenecem v predvarek.

Marsikateri naredi v svoji službeni ponudbi veliko napako, radi katere ne dobi sploh nobenega odgovora ali službe. Ponudba je pomanjkljiva, ker v ponudbi ne navede, da je že toliko let v praksi, ali da je serviral pri odličnih firmah, ali da je potoval več let za prvovrstne firme itd., namesto, da bi natančno navedel, kje se je učil, koliko časa in v kakšni lastnosti je služboval potem pri raznih firmah in bi vse svoje podatke in trditve dokazal s prepisi izpričeval in drugih dokazil.

Ako trgovec ali vodja kakšnega podjetja dobi v roke tako ponudbo, jo navadno kar odloži, ker nima ne časa in tudi ne volje, da bi od prosilca zahteval pojasnila in izpričevala. Ponudb je danes za vsako mesto nešeto. Marsikateri nastavljenec, ki je morda jako dober sotrudnik in sodelavec, pričakuje zaman odgovora in službe. Kriv je sam. Zato bodite natančni. Ponudba naj podaja jasno sliko življenja prosilca, mora vsebovati vse podatke, koliko časa in v kaki lastnosti je prosilec do sedaj služboval in pri katerih firmah. Prilagajte svojim prošnjam le prepise izpričeval, ako se ne zahtevajo originalna izpričevala. Dobro je, ako se ponudbam velikim tvrdkam priloži slika. Seveda mora biti na hrbtu slike napisan naslov!

Opozarjam še na napako, ki kvari ugled in koristi vsega nastavljenstva. Marsikateri, posebno ženske moči, se ponujajo za vsako ceno, ker v ponudbi

navajajo, da na plačo ne gledajo ali so zadovoljni tudi s skromno plačo ali gredo za nekaj časa tudi zastoj. Kar je poceni, je navadno slabo!

Društvo »Merkur« v Ljubljani tudi letos otvori tečaj za jezike, knjigovodstvo, nemško in slovensko stenografijo.

Znanje jezikov je našemu trgovcu neobhodno potrebno. Dobavitelja lahko prisilimo, da dopisuje z nami v našem jeziku, z inozemskim odjemalcem je pa druga. V izvozu se bomo pač morali tudi v bodoče posluževati tujih jezikov. Zlasti sta nam predvsem potrebna nemščina in italijanščina. Iz naših šol so skoraj popolnoma izrinili nemščino, uvedli niso italijanščine in tako naša mladina ne bo poznala teh dveh, naši izvozni trgovini tako potrebnih jezikov. Trgovski naraščaj se mora učiti privatno. Društvo »Merkur« nudi priliko. Poslužite se je. Ne mislite, da ima društvo od tega gmotne koristi, ne, le stroške! Tečajji so za vas »dobra kupčija«.

Omenim še stenografijo. Ta se rabi v vsaki večji pisarni, da ne rečem v pisarni sploh. V srednjih šolah pač obstojajo tečajji, toda nimajo tistega števila gojencev, kot jih zasluži ta v praktičnem življenju tako koristen predmet. Stenografija ima za praktično življenje veliko večjo korist in pomen, kot pa žogobrel!

Dobra stenografinja in strojepiska dobi ne samo trajno službo ampak tudi dobro plačo. Izplača se tedaj obiskovanje tega tečaja. Fr. Zelenik.

Resolucija tarifne konference.

Na tarifni konferenci, ki se je vršila v Zagrebu dne 11. t. m. in o kateri smo obširno poročali v zadnjem našem listu, se je po izčrpnih razpravi sprejela naslednja resolucija:

Predstavniki gospodarskih organizacij, zbrani na poziv trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu, ugotavljajo glede vprašanja novega železniškega tarifa:

1. da je bil novi železniški tarif predložen tako, da tarifni odbor ni bil v stanju dati o izdelanem projektu svoje mišljenje;

2. da je v žel. tarifu predvideno linearno povišanje postavk v času, ko je gospodarstvo, z ozirom na težko stanje, upravičeno pričakovalo znižanje tarifov;

3. da se je v novem tarifu uvaževalo le nekatere zahteve gosp. krogov, medtem, ko so mnoge upravičene želje ostale neuvaževane. Težko stanje našega gospodarstva zahteva kategorično, da se ustvari predpogoji za definitivno ureditev tarifov in to na ta način, da se že za l. 1927-28 normalizira proračun prometnega ministrstva potom eliminiranja nerednih izdatkov za investicije in da se pri reorganizaciji posveti največ pazljivosti organizaciji finančne in komercijalne službe;

4. da je z novim tarifom najbolj prizadeta mlinska industrija, predvsem ona iz Hrvatske in Slavonije, ter se zahteva potrebna sprememba po zaslišanju tarifnega odbora. To naj se izvede v najkrajšem času, ker more vsako odlaganje imeti za posledico propast te naše važne industrijske panoge. Poleg tega pa je potrebno, da se v svrhu ojačenja mlinske industrije odobri izvozni tarif za moko, pri čemer je treba varovati interese vseh centrov mlinske industrije;

5. da je neobhodno nujna potreba, da se uvedejo čim preje direktni tarifi za izvoz v inozemstvo, predvsem v države, kamor gravitira naš izvoz, to je v Italijo, Avstrijo, Češkoslovaško, Grško, Ogrsko itd., kakor tudi za izvoz preko teh držav.

ČESKOSLOVAŠKI PRORAČUN.

Finančni minister dr. Engliš je predložil parlamentu proračun za leto 1927. Ta proračun izkazuje prebitok od 20 milijonov Kč. Izdatki znašajo približno 800 milijonov kron. Ti velikanski izdatki se bodo krili deloma z redukcijo dosedanjih izdatkov, deloma pa z novimi dohodki tako, da bo proračun aktiven. Kar se tiče gospodarskega položaja in izgledov za bodočnost, je ugotovil minister dr. Engliš, da leto 1926. ni bilo preveč ugodno. To se vidi iz padca zunanje trgovine. Brezposelnost na Češkoslovaškem znaša 21 odstotka vseh nameščenec. Rešitve ne vidi dr. Engliš v inozemskem kapitalu, ker je inozemski kredit drag ter z malimi izjemami škodljiv narodnemu gospodarstvu. Svoj govor je končal dr. Engliš z izjavo, da je poln upanja za bodočnost.

Notranje posojilo v Rusiji. Sovjetsko-ruski finančni ljudski komisariat je izdelal finančni proračun za bodoče leto in ga je predložil svetu ljudskih komisarjev v odobrenje. Dohodke so naračunili na 4470 milijonov rubljev, stroške pa na 4600 milijonov rubljev. Da krije primanjkljaj 130 milijonov rubljev, hoče razpisati vlada notranje posojilo v znesku 150 milijonov rubljev.

Predsednik trgovskega društva »Merkur« dr. Fran Windischer:

Jubilej odličnega slovenskega trgovca.

Kupčijska 40 letnica gosp. Andreja Sarabona.

15. t. m. je poteklo 40 let, kar je g. Andrej Sarabon kot mlad trgovec, 26 let star, s skromnimi sredstvi v nelahkih prilikah začel svojo trgovino v tedanji Hočevarjevi hiši pri cerkvi sv. Petra na takozvani »Šrangi« v Ljubljani. Mala kupčija je bila to, in mladi gospodar je lahko zmagoval posle sam s svojim vajencem. Tiste čase smo imeli Slovenci še malo svoje trgovine in obrti v Ljubljani, katera je stoprav nekoliko let prej dobila po težkih bojih zopet slovenskega župana. Mlad in podjeten slovenski trgovec se je po skrbnem preudarku odločil, da zasnuje svojo samostojnost na periferiji ljubljanskega mesta, in sicer izven užitniške črte, pa spretno tako, da je stal takorekoč z eno nogo v mestu, z drugo pa krepko že v okolici. Če so tedaj v starem trgovskem svetu bila mnenja jako deljena o tem, ali je prav storil, da se je pomaknil proti okolici, je to razumljivo, ker so bile prilike v Ljubljani tistihmal vse drugačne nego so dandanes. Izkazalo se je, da je mladi podjetnik prav ravnal in pravilno računal, da je bil Andrej Sarabon že v mladih letih mož samostojne sodbe, bister in dalekoviden trgovec. Marljiv in delaven, skromen in premišljen je vztrajal na prvotno izbranim mestu ter šel preudarno širuč svoje podjetje od leta do leta navzgor. Strma in težavna je bila njegova pot. Sam na sebe navezan je z neuklonljivo odločnostjo zmagoval težave na svojem kupčijskem potu, pa se mirno in smotreno uveljavljal v vsako leto rastočem obsegu. Njegova resnost in preudarnost na eni strani, na drugi strani njegovi praktični uspehi so mu v kratki dobi zagotovili priznanje in spoštovanje tudi v starejšem trgovskem svetu, ki je — razumljivo — jako štedljiv in počasen v priznanju mladih tekmecev. Njegovo mirno in modro sodbo so v trgovskem zboru začeli ceniti in vpoštovati. Njegova prirojena skromnost, njegovo vodilo, da se nikjer ni silil in ponujal, ampak čakal, da so ga vabili, mu je kmalu pripomogla do odličnega slovesa. Prvotno neznanatna trgovina se je smotreno širila in prehajala po skrbnem preudarku od trgovine na drobno na kupčijo na debelo. Sreča mu je bila mila in ga je podpirala začetna srečna misel ob otvoritvi trgovine. Prostor, ki ga je izbral za izhodišče svoje samostojnosti, se je obnašal in mu je omogočal širiti se smotreno in večati ciljno obseg v se smotreno in večati ciljno obseg svoje kupčije. Ko je postal gospodar v hiši, v kateri je začela njegova samostojnost, je bila njegovi podjetnosti odprta na široko pot do velikega razmaha. Že ob praznovanju svoje petindvajsetletnice l. 1911. je Andrej Sarabon imel veliko trgovsko hišo z obširnimi kupčijskimi zvezami. Njegova vztrajnost, njegova redka marljivost, njegova zdrava sodba je skoro morala voditi do tega, da je podjetje s takim vodnikom v nadaljnjih letih, osobito pa po prevratu, zadobilo vse večji delokrog. Pri možu, čegar trgovsko prepričanje je, da je mirovanje in vztrajanje že nazadovanje, je popolnoma umljivo, da je v novih razmerah pripravil svoje podjetje do tako visoke stopnje razvoja in tako velikega prometa, kakor ga zavzema

dandanes po 40 letih vsakdanjega skrbnega dela.

Trgovina Andreja Šarabona je danes tako mogočno podjetje, da je ne le v čast in veselje njemu kot jubilaru in ustanovitelju, marveč je tudi ponos in dika naše slovenske trgovske podjetnosti. Ta velika trgovska hiša v tej stroki v naših južnih krajih kot podjetje posameznega trgovca skoro ne najde vrstnika. In to je, kar jubileju, redkemu prazniku podjetniške prizadevnosti in uspešnosti, daje prav posebno marko.

Andrej Šarabon je sredi svojih uspehov in sredi svojega blagostanja ostal tih, skromen in nezahteven mož, ki mu moraš prigovarjati, da stopi v prve vrste tudi na zborih, na katerih se z vso pozornostjo čaka na njegovo mnenje. Popolnoma napačno bi ga sodil, kdor bi mislil, da si bo morda po zgledu romanskih trgovcev na večer svojega življenja želel odpočitka in miru. Njegova sreča in njegova zadovoljnost je vsakdanje delo in težko je njegovim svojcem pripraviti ga do tega, da se za kratke dneve odtegne svojim vsakdanjim velikim poslom. Delo je njegov življenje in kdor ga pozna, bi skoro dejal, da je on za sebe obrnil velike besede, da je delo zaradi človeka in ne človek zaradi dela. Andrej Šarabon gre prvi na delo tudi še dandanes in ga zadnji zapušča. Andrej Šarabon je izrazita trgovska osebnost, marka zase in, — ponavljam, kar sem zapisal ob njegovi 25 letnici, — je trgovini slovenski zagotovljena bodočnost, ako bo imela vedno dokaj takih mož.

Andrej Šarabon je dober gospodar celo svoje življenje in nikdar bil nezvest načelu, da treba dobremu gospodarju imeti dobrih pomočnikov in sodelavcev. Dandanes pa, ko so druge prilike nego so bile pred vojno, je v njegovi službi cela vrsta izkušenih sodelavcev. Dandanes pa, ko so druge prilike nego so bile pred vojno, je v njegovi službi cela vrsta izkušenih sodelavcev. Dandanes pa, ko so druge prilike nego so bile pred vojno, je v njegovi službi cela vrsta izkušenih sodelavcev. Dandanes pa, ko so druge prilike nego so bile pred vojno, je v njegovi službi cela vrsta izkušenih sodelavcev.

Andrej Šarabon svoje sposobnosti in svoje izkušnosti ni nikdar odtegoval splošnosti. Zgodaj že se je uspešno udejstvoval v stanovskih zastopih, tako v Gremiju trgovcev, v Trgovskem dru-

štvu »Mercur«, čigar častni in ustanovni član je, v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. V trgovškem, bolniškem in podpornem društvu je skrben in zaslužen odbornik od leta 1897 dalje. Zaupan je meščanom in tovarišev ga je zvalo na odlična vodilna mesta, tako svojčas pri Trgovsko obrtni banki, pozneje podružnici Jadranske banke, v Mestno hranilnico ljubljansko, v Kmetško posojilnico za ljubljansko okolico, v Kreditni zavod za trgovino in industrijo.

Slovenci, ki nimamo v davnino segajočih tradicij za našo trgovino in obrtnost, moramo posebno ponosni biti na naše slovenske korenine in domače klenosti, ki so samorasli kot Andrej Šarabon razumeli iz najskromnejših početkov po svojih močeh in po svoji čarovitosti graditi tako ponosna slovenska podjetja, kakor ga je zasnoval in dovršil naš Andrej Šarabon.

Bog ga živi in čuvaj na mnoga leta!

ZAŠČITA VREDNOSTNIH PAPIRJEV V ITALIJI.

Italijanski tisk posveča vso svojo pozornost dogodkom na borzah, ker se že nekaj časa odigrava rapidno padanje vrednostnih papirjev. Vesti zatrjujejo, da se pripravljajo ustanovitev konzorcija s kapitalom 100.000.000 lir za obrambo vrednostnih papirjev. V konzorciju bi združile svoj denar Banco di Napoli, Banco di Sicilia in Banca Commerciale. Kakor se domneva, stoji za tem konzorcijem vlada oziroma finančni minister Volpi, ki se je iz svojega potovanja povrnil v prestolico ter takoj započel razgovor s finančnimi in borznimi krogi.

Priredba davka na poslovni promet.

Razsodba upravnega sodišča v Celju, štev.: F 125/23/9, z dne 1. maja 1925.

Tožba I. K., posestnika in trgovca v N., zoper odločbo delegacije ministrstva financ v Ljubljani glede davka na poslovni promet.

Tožbi se ugodi in izpodbijani upravni akt zaradi nedostatnega postopanja upravnega oblastva razveljavi.

Razlogi: I. K. je prijavil z dopisom z dne 30. junija 1922 iz trgovine s prešiči in govejo živino za leto 1921 680.000 K prometa. V izkazu o prometu z dne 31. decembra je pa izkazal za IV. četrtletje 1921 20.000 K, za leto 1922 pa 410.000 K prometa. Na podlagi tega izkaza je dne 17. februarja 1923 plačal 1% davka na poslovni promet. Davčna komisija je določila tožiteljev promet za leto 1922 na 6.500.000 K, za leto 1921 pa na 5.400.000 K ter mu z ozirom na to predpisala za leto 1922 65.000 K, za četrto četrtletje 1921 pa 13.500 K davka na poslovni promet. Diferenca

med prvotno vplačanim in naknadno predpisanim davkom se je predpisala s posebnim plačilnim nalogom, ki ga je tožitelj prejel dne 4. oktobra 1923.

V dne 19. oktobra 1923 zoper odmero vloženo prizivu izvaja tožitelj, da je leta 1921 prevedel 855 prašičev in 84 telet. Ker prodaja samo male prešičke od 30 do 50 kg težke, je dosegel v letu 1921 samo 1.345.500 K prometa. Kot dokaz temu navaja tri trgovce kot izvedence. Davek se mu naj torej zniža na 13.455 K za leto 1922, za leto 1921 pa na eno četrtinko tega zneska. Dne 17. junija 1922 je podal prijavo o davku na poslovni promet. Ako se je dvomilo o resničnosti te prijave, bi se ga bilo moralo pozvati, da dokaže njeno resničnost. Ker se to ni zgodilo se zakon ni pravilno uporabil in je postopek bistveno pomanjkljiv. Postopek se naj izpopolni in ponudeni dokazi izvedejo.

Tožitelj je bil nato z dekretom predsednika davčne komisije z dne 20. oktobra 1923, št. 39, pozvan na podlagi čl. 116 fin. zakona za leto 1922/23, da višino opravljenega prometa v letu 1921 dokaže tekom osem dni s knjigami ali na kak drug verodostojen način. V odgovoru na ta poziv (zapisnik z dne 3. novembra 1923) pravi tožitelj, da mu zahtevanih knjig ni mogoče predložiti, ker ne vodi sploh nobenih knjig in zapiskov. Največ prašičev je oddal N. in sicer proti proviziji 1 K od kg. Predlaga, da se glede števila prašičev ter glede visokosti provizije zasliši g. N.

Delegacija ministrstva financ je z odločbo z dne 16. novembra 1923, št. A I 2848, priziv zavrnila iz razloga, ker tožitelj na poziv z dne 20. oktobra 1923 ni dokazal višino opravljenega prometa. To določba je bila tožitelju vročena dne 8. decembra 1923, tožba na upravno sodišče pa vložena dne 24. decembra 1923, tedaj pravočasno, s sledečo vsebino:

Glasom dne 17. junija 1922 vložene prijave promet v letu 1921 še ni znašal 360.000 Din. Ako se je dvomilo o resničnosti te prijave, bi se ga imelo pozvati, da svoje navedbe na primeren način dokaže, kar bi bil zamogel, ker ni bil zavezan voditi knjige opravljenega prometa, storiti samo potom izvedencev. Ker vsled tega ni imel prilike izvesti dokaz pred davčnim odborom, ga je nastopil šele v prizivnem postopanju, tako da bi ga ne mogel upoštevati davčni odbor, s čimer bi bil prikrajšan za eno upravno stopnjo, toda ti dokazi so se tudi od prizivne stopnje zavrnili, kakor da sploh ne bi bil vložil napovedi. Tožitelj je hotel v teku administrativnega postopanja davčni odbor posebno o tem informirati, da je njegova trgovina samo trgovina z mladimi 30 do 50 kg težkimi prašiči, ne pa s prašiči težkimi čez 100 kg. Končno omenja tožitelj, da se s tem zakon ni pravilno uporabil ter

se niso upoštevali predpisi postopka, v prizivnem postopanju izdanega poziva z dne 20. oktobra 1923, št. 39/priz. sploh ni prejel. (Dalje sledi.)

Trgovina.

Naša zunanja trgovina v prvem polletju 1926. Generalna direkcija carin je objavila statistični pregled naše zunanje trgovine v prvem polletju 1926. Naš uvoz je znašal v tem času 593.206 ton v vrednosti 3.782.094.549 Din, izvoz pa 2.616.625 ton v vrednosti 3.983.535.129 Din tako, da je vrednost izvoza za 4.13 odstotkov večja kot vrednost uvoza. Po teži je uvoz skoraj petkrat manjši kot izvoz. V prvem polletju 1925 smo uvozili 801.348 ton v vrednosti 4.602.941.563 Din, izvozili pa 2.145.337 ton v vrednosti 4.506.486.074 dinarjev. — V prvem polletju letošnjega leta smo uvozili iz Avstrije 20,97%, iz Češkoslovaške 18,29%, iz Italije 14,41%, iz Nemčije 12,05%, iz Anglije 6,12% celega našega uvoza. Uvozili pa smo v Italijo 29,52%, v Avstrijo 17,52%, v Rumunijo 15,29%, v Nemčijo 8,10%, v Češkoslovaško 7,90%, na Grško 5,01% celega našega izvoza.

Poslabšanje ogrske trgovske bilance. Ogrski statistični urad priobčuje podatke o ogrski zunanji trgovini v avgustu. V Ogrsko je bilo uvoženega blaga za 68 milijonov zlatih kron, iz Ogrske izvoženega pa za 70,4, tako da znaša aktivnost bilance 2.400.000 zlatih kron. Lanska avgustova aktivnost je znašala 8 milijonov zlatih kron. Letos je šlo oboje nazaj, import in eksport, eksport seveda dosti bolj. V prvih letošnjih osmih mesecih je bila ogrska trgovska bilanca pasivna za 82,6 milijonov zlatih kron, v istih mesecih lanskega leta pa za 55 milijonov; letos torej za 27,6 milijonov več, za celih 50 odstotkov.

Industrija.

Češkoslovaška in železni kartel. Zastopniki češkoslovaške industrije so se te dni posvetovali v Luxemburgu glede pristoba Čehoslovaške k zapadnoevropskemu železnemu kartelu. Čehoslovaško težko industrijo bosta zastopala Sonnenschein in Loewenstein.

Češka strojna industrija. Vsak mesec pride na Češkoslovaškem na vlado 800 prošenj za dovoljenje uvoza strojev iz inozemstva in za olajšavo pri carinskih pristojbinah. To veliko število je slabo zaposleno domačo strojno industrijo seveda zelo razburilo. Zahtevala je bolj natančno kontrolo, če se dotični stroji res na Češkem ne izdelujejo. Nekateri trdijo, da se izrekle pripravljeno, da bi z ozirom na veliko povpraševanje po strojih, ki se na Češkem res ne izdelujejo in ki se torej morajo iz inozemstva uvažati, začele same z izdelovanjem dotičnih strojev.

Denarstvo.

Industrijski krediti na Ogrskem. Ogrska vlada bo osnovala zavod za dovoljevanje kreditov industriji. Ta zavod bo

LISTEK.

Svetovni trg mlekarških izdelkov.

Še pred par leti e bila preskrba z mlekom krajevna obrt. Ker se mleko in mlekarški izdelki tako hitro pokvarijo, so dobivala večja središča porabe mleko i. dr. iz najbližje svoje okolice. Sveže mleko je šlo prav malo daleč, nekoliko delj je šlo surovo maslo. Samo sir so pošiljali na večje razdalje, a tudi tega malokdaj čez meje države, promet se je vršil le med pokrajinami države samimi. Le izvoz kozjega sira, ki ga zasledujemo daleč nazaj v srednji vek, je delal izjemo.

Danes pa je to vse drugače. Mleko in skoraj vsi njegovi izdelki so postali predmet svetovne trgovine. To vemo vsi. Manj nam je pa znano, in tudi strokovnjakom včasih ne, kakšen obseg je ta panoga trgovine že dosegla in kakšna je njena bodočnost. Ni treba dosti po statistikah listati, pa že vidimo, v kakšni izmeri so postali mlekarški izdelki predmet mednarodne veletrgovine in s kako velikanskimi koraki gre razvoj naprej. Registrirani promet svetovne trgovine s surovim maslom je znašal leta 1923 6.250.000 angleških funtov. Ker je

naša statistika angleška in ker bomo vsote še večkrat navajali, povemo, da je angleški stot enak 50,68 kg. Tekom enega leta se je ta promet dvignil za 10%. Zanimivo v mednarodnem prometu mlekarških izdelkov je to, da je bil svojčas sir pred surovim maslom, danes je pa obratno. Množina v svetovnem prometu prodanega sira je znašala leta 1923 5.536.000 angl. stotov, leta 1924 5.982.000, je torej zastajala za surovim maslom.

Presenetljive pa niso toliko te velikanske množine, kakor v zadnjih desetletjih se vršeče porajanje čisto novih proizvodnih dežel tega svetovno-tržnega predmeta.

Dalje se je razvila posebna razdelitev posameznih mlekarških industrij, ki je imela za posledico pozornost vzbujajočo razdelitev dela med državami. Občudovanja vredni je tudi tehniški napredek v proizvodnji in posebej še v nalaganju in prevažanju; le ta napredek je omogočil, da to tako kočljivo blago lahko premaga ogromne razdalje pošiljanja. Kakšne velikanske so te razdalje, vidimo iz dejstva, da pride več kot tretjina (35%) v mednarodni trgovini razpečenega surovega masla iz Nove Zelandije, iz Avstralije in iz Argentine. Prvi dve sta ravno na nasprotni strani

zemlje od tistih dežel, ki porabijo največ surovega masla.

Trgovsko središče, ki vleče k sebi pramena surovega masla vsega sveta kot žarke in ki si je osvojilo določanje tržnih cen, je Anglija, oziroma London. Tukaj se iz vsega sveta dohajajoče vrste surovega masla tudi vsebinsko pretehtajo in ocenijo. Razlike so zelo velike: ob istem času, ko je stal angl. stot surovega masla 217 do 221 šilingov, je prišel avstralski na 188 do 195, novozelandski na 200 do 205, sibirski na 166 do 171. Je pa s surovim maslom večkrat tako kot s kavo. Najboljšim brazilskim vrstam kave dajo označbo Mokka, Ceylon itd., slabše pa dobijo brazilska imena. Kako bi bilo pa sicer mogoče, da pridejo take množine kave Mokka v promet, ko producira okolica Moke komaj par vreč! Tako gre zelo pogosto tudi sibirsko maslo na Dansko, boljše vrste pa se etiketirajo kot danske, slabše pa kot sirske.

Vse to je prišlo zelo hitro, prehitro. Ves ta razvoj pomeni popoln preobrat v preskrbi kulturnega človeštva z enim najvažnejših živil tekom dveh desetletij! Ta preobrat se pa še davno ni ustavil in še davno ni končan. Pogledimo par števil, pa bomo dobili pojem o tej osupljivi spremembi.

Nova Zelandija ni izkazala leta 1896 še nikakega omembe vrednega izvoza surovega masla in še ta je šel v sosedne dežele na vzhodu. Vsega skupaj ga je bilo 60.000 angl. stotov. Leta 1897 se je začelo dviganje v skokih, 300.000 stotov so tedaj izvozili. Pred vojsko jih je bilo na leto okoli 400.000. Šlo je za pridobitev centralnega trga; zato je bilo pa potrebno smoteno boljšanje kvalitete s tehničnimi napredki mlekarške industrije in transportnih sredstev. Na tej tako ustvarjeni podlagi se je novozelandska industrija surovega masla, brž ko so se leta 1919 razvlekli učinki groznega svetovnega viharja, tako-le razvijala: izvoz surovega masla je znašal leta 1921 477.000 angl. stotov, l. 1922 890.000, leta 1923 1.215.000, l. 1924 pa že 1.370.000 stotov. Tekom 18 let se je izvoz pomnožil za 23kratno izmero. Za lansko leto še nimamo števil.

Enake so bile razmere v Argentini in v Avstraliji. Argentina še v zadnjih petih letih pred vojsko ni izvozila več kot povprečno 31.000 meterskih stotov na leto; s temi je zalagala komaj sosedne dežele in niso prišli za svetovni trg prav nič v poštev. Leta 1920 je pa poslala Argentina že 433.000 angl. stotov na svetovni trg in to je šlo

deloval pod državnim nadzorstvom. Gospodarski krogi pravijo, da hoče vlada sploh vse ogrsko kreditno postopanje vzeti pod nadzorstvo. Bo menda res tako. Po nedavno priobčeni odredbi smejo državni in občinski uradi najemati inozemske kredite samo z dovoljenjem ministrskega sveta. Ta odredba se pa razteza tudi na zasebno industrijo in jo bodo uporabili tudi pri industrijskih kreditih. Industrijski krogi so pa proti takemu nadzorstvu in poudarjajo, da zahteva industrijska produkcija neomejeno prostost in da ne prenese vezi državnega nadzorstva. Seveda, če vlada sama tak zavod osnuje, potem ji bo pravico do nadzorstva pač težko odrekli.

Promet.

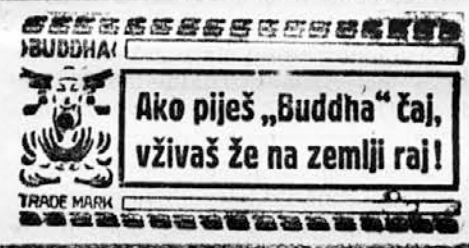
Znižanje težne pristojbine v tuzemskem paketnem prometu. Po odloku ministrstva št. 39.130 od 1. oktobra t. l. se zniža z dne 1. novembra 1926 težna pristojbina za pakete v tuzemskem prometu. Nova težna pristojbina, ki bo veljala od tega dne, je takale:

do 1 kg	6 Din
od 1 kg do 5 kg	10 Din
od 5 kg do 10 kg	20 Din
od 10 kg do 15 kg	30 Din
od 15 kg do 20 kg	40 Din

Za paket večjega obsega (ločenko) se bo plačevala dvojna težna pristojbina, kakor doslej. Vrednostna pristojbina, dostavnina, obvestnina in druge paketne pristojbine ostanejo neizpremenjene.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani za poplavljenec. Eksekutiva Gremija je v seji dne 8. t. m. sklenila izvesti v prid poplavljenecem v ljubljanski okolici akcijo. V to svrhu je gremijalni sluga pričel v ponedeljek dne 11. t. m. pobirati s posebno polo denarne zneske. Vsi oni, ki so v to svrhu že izročili kak dar, bodisi v denarju ali blagu, naj blagovolijo to označiti na nabiralni poli. Nabrani denar se uporabi izključno samo za prizadete iz Slovenije. Vsakdo naj po svoji moči prispeva. — Načelstvo.

RAZNO.

»Pester Lloyd« o Ninčičevih izjavah. »Pester Lloyd« razpravlja o izjavah, ki jih je dal naš zunanji minister dr. Momčilo Ninčič glede odnosov med Jugoslavijo in Madžarsko. List ugotavlja, da so te izjave napravile na Madžarskem najboljše utis. Vsekakor pa so še prurane vesti nekaterih inozemskih listov, ki so pisali, da so bili med beograjsko in budimpeštansko vlado že

stopnjema naprej; leta 1923 n. pr. že 621.000 angleških oziroma 308.000 meterskih stotov. Avstralija je šla s svojima tekmovalkama na južni polobli vstric: leta 1920 je prodala 365.000 angl. stotov surovega masla v druge dežele, leta 1923 jih je bilo že 1.170.000.

Razumemo, da je ta naval ogromnih množin surovega masla vrgel iz običajnega tira vso svetovno preskrbo. Pa poleg tega ne smemo misliti, da se ta razmah ne da več razširiti. Pustimo v stran obstoj še nič ali prav malo izrabljenih velikanskih pokrajin v imenovanih deželah; zadošča že nekaj drugega. Tudi če ostane število živine isto, kot je sedaj, se more izdelovanje sira in surovega masla še izdatno povečati. To vidimo na odstotkih molznih krav ob splošnem številu goveje živine. V evropskih mlekarških deželah je molznih krav 53 do 55% vse goveje živine, na Novi Zelandiji samo 31,3%, v Avstraliji 17,7%, v Argentini pa celo samo 8,7%. To se da lahko obrniti in je potem možnost razvoja še čisto drugačna.

Omeniti je treba, da gre z roko v roki s pomnoženo množino v onih prekomorskih deželah tudi **zboljšanje kakovosti mlekarških izdelkov.** Vlade podpirajo mlekarstvo, kar le morejo,

sklenjeni nekateri tozadevni dogovori. »Pester Lloyd« zagotavlja, da je bilo na razgovorih v Ženevi ugotovljeno, da ni nikakih ovir za sklenitev arbitražne pogodbe med obema državama. Opažati je tudi na obeh straneh mnogo dobre volje, ki kaže, da bosta obe državi kmalu uredili vsa še nerešena vprašanja. Nekateri listi so pisali, da je dr. Ninčič govoril tudi o možnosti vstopa Madžarske v Malo antanto. »Pester Lloyd« tem trditvam ne verjame, kajti težko si je predstavljati, da bi se Madžarska priključila k zvezi, ki je bila sklenjena proti njej. Vest, da bi bila Jugoslavija pripravljena dovoliti madžarski zunanji trgovini izhod na morje, je bila v vseh madžarskih krogih radostno sprejeta.

Razstava cerkvenih predmetov v Lurdu. Aprila 1927 se odvori v Lurdu svetovna razstava cerkvenih predmetov in devocijnalij: Razstavni prostor je 72 m dolg, 45 m širok; nahaja se nedaleč od lurdskega svetišča. Na razpolago je še nekaj prostora in sicer po 700 frankov za kvadratni meter in to za eno leto. Prijave je poslali do 25. oktobra 1926 pripravljalnemu komiteju: Exposition Mondiale de Lourdes — Lourdes (Hautes-Pyrénées) — France.

Gospodarski in finančni položaj Italije. Italijanski finančni minister Volpi je v terek posetil Genovo, kjer je v trgovski zbornici, pred številnimi zastopniki bančnih, industrijskih in trgovskih krogov, podal poročilo o gospodarskem in finančnem položaju Italije. Minister Volpi je med drugim izjavil: Velike množice italijanskega ljudstva gojijo največje zaupanje napram akciji, ki jo je pričela vlada za **zboljšanje domače valute** ter za gospodarsko osamosvojitve dežele. Zato tudi narašča od dneva do dneva število onih, ki vlagajo svoje denarne prihranke v državne blagajne, hranilnice ter velike bančne zavode. Proizvajalno delo, je dejal minister Volpi, napreduje v Italiji vsepovsod z največjim uspehom in to nam potrjuje tudi dejstvo, da pada neprestano število brezposelnih v Italiji. Stara in nova industrijska podjetja si iščejo nadaljnjih tržišč za oddajanje svojih izdelkov. Pri tem jih v veliki meri podpira državni zavod za izvoz, katerega je ustanovila vlada pred enim letom. Minister Volpi je nadalje naglašal, da bodo vlada in državne banke vedno nudile izdatno podporo vsem onim, ki vstvarjajo nova bogastva v deželi, ter na tak način podpirajo započeto akcijo za gospodarsko ekspanzijo Italije.

Odnosaji med Rusijo in Anglijo. Vest, da je imel zastopnik sovjetske vlade Krasin z zunanjim ministrstvom Chamberlainom razgovor o novem pravcu angleške politike napram Rusiji, ni točna, Krasin je Chamberlainu samo predložil poverljivo pismo, in so bili razgovori, ki so trajali nekaj ur, le splošnega značaja. Politika angleške vlade napram Rusiji bo ostala nespremenjena. Vladno sporočilo zunanjemu odseku spodnje zbornice povdarja, da smatra angleška vlada

gradijo velike hladilnice, podpirajo mlekarške zadrage, vpeljujejo državne jamstvene znamke, kojih podelitev je pod strogim nadzorstvom in s katerimi dvigajo kakovost in dobro ime svojega surovega masla itd. Vse to nam pravi, da ogroža stare evropske dobavitelje vedno hujša prekomorska konkurenca.

Imenovanim trem deželam južne poloble sledita v nekoliko razdalji z vnebo dve drugi inozemski tekmovalki, **Kanada in Sibirija.** Njiju korakanje ni tako vidno, zato pa prav slano in učinkovito. Eksport kanadskega surovega masla ni velik, mlekarško-gospodarski pomen Kanade na svetovnem trgu se kaže bolj v izvozu sira. Vseeno je pa Kanada leta 1922 izvozila že 142.000 angl. stotov surovega masla. Sibirija se je postavila pred vojsko s krasnimi izvoznimi številkami; s svojimi 1.420.000 angl. stoti na leto je bila svetovnotržni dobavitelj, pa je v letih 1914 do 1922 s svetovnega trga popolnoma izginila. Na novo se je pojavila leta 1923, poslala je na trg 101.500 angl. stotov surovega masla, leta 1924 pa že 320.000. Kakšne so danes njene mlekarne, je težko reči; po večini so gotovo razdejane ali pa propadle. Kakšen je bil razvoj pred vojsko! L. 1894 so bile v

priznanje ruskih dolgov Angliji, striktno izpolnitev vseh določb trgovinske pogodbe in konec vsake protiangleške propagande kot pogoj za sporazum med Anglijo in Rusijo. Angleška vlada ne bo stavila angleški trgovini z Rusijo nikakih ovir. Vzlic temu, da angleški finančni krogi ne dovoljujejo za trgovino z Rusijo velikih kreditov, je trgovinski promet z Rusijo večji kot z vsako drugo državo.

Kupujmo in podpirajmo domači izdelek. izvršno KOLINSKO CIKORIJO

Nov sleparski trik. Letos poleti stopi nekega dne v pisarno večje trgovske družbe distinguiran gospod, se predstavi kot I. R. in pripoveduje navzočemu družabniku podjetja sledeče: »Nekemu znanecu se je pred kratkim ponujalo blago v nakup, ki očitno izvira od tatvine pri tej firmi. Popisal je tudi osebo, ki bi bila v zvezi s tatvino, in ta popis se je precej natanko ujema z nekim nastavljenecem v trgovini, katerega je ta gospod I. R. med tamošnjim osebjem slučajno zapazil. Prijazni gospod je tudi pripravljen zadevo dalje opazovati in zbirati konkretne dokaze, da se osumljenec razkrinka. Za ta delikaten in vsekakor trudapoln posel pa prosi, da se mu prizna malenkostna vsota 400 Din kot predujem. Treba bo tudi nekaj ukradene robe pokupiti, da se izvor iz lastnega skladišča brezdvomno ugotovi, in v to svrhu bi prosil še za 350 Din.« Mož je nastopal dokaj samozavestno in sigurno, da so mu brez pomisleka izplačali zahtevani denar proti potrdilu seveda. Tatvine pri obširnem obratu in precejšnjem številu osebja res niso bile izključene, sicer pa je gospod I. R. objubil, da se oglasi že v par dneh in predloži ves dokazilni material. Teden pozneje se gospod telefonično javi s trditvijo, da ne gre za tatvino, podrobnejše pa poroča v kratkem osebno. Po preteku enega meseca ga tvrdka povabi pismeno na razgovor, na katerega mož ni prišel, denarja seveda tudi ni vrnil. Firma je vložila tožbo po svojem odvjetniku, slepar, ki je operiral pod fingiranim imenom in medtem uspešno opeharil na enak način celo vrsto trgovskih podjetij, se je spretno umaknil rokam pravice ter najbrže drugod nadaljuje podobne pustolovščine. (K. T.)

Po svetu. Po pristopu nekaterih kabletskih tovarn so sedaj skoraj vse češko-slovaške **kabletske tovarne** združene v kartelu. Dosedanje diference in neenotne cene so s tem prenehale. Kupčija se vsesok dobro razvija. — 20. t. m. bodo imeli nemški, belgijski in holandski industriji **žice** v Parizu zborovanje. Tedaj bi pristopila tudi francoska žična industrija in bi se tako osnoval žični kartel. — Mednarodni **sindikati lima**, o katerem

Sibiriji tri mlekarne, 1914. leta 4300! Sovjetski vladi mora biti iz razloga plačilne bilance na tem, da obnovo pospeši in da gleda tudi na kakovost.

Kot izdelek svetovnega trga je sir starejši kakor surovo maslo, ker je bolj trpežen; po množini obrata je danes za surovim maslom, kakor smo videli. Tudi pri izvozu sira izkazuje nekatere dežele presenetljivo dviganje. Tako omenjamo zopet Novo Zelandijo, koje izvoz je bil ta-le: leta 1896 71.000 angl. stotov, nato polagoma navzgor do 107.500 stotov v letu 1906; pozneje je šlo pa skokoma naprej, leta 1919 že 991.000 angl. stotov, 1920 1.540.000, 1921 nekoliko nazaj na 1.208.000, 1922 zopet gor na 1.370.000 in 1924 na rekordno število 1.590.000 stotov. Avstralija in Argentina se pa tukaj ne moreta kosati z Novo Zelandijo. Avstralija n. pr. je izvozila leta 1922 samo 115.000 angl. stotov sira, leta 1923 celo samo 22.500 stotov. Prav tako nazaduje tudi Argentina, leta 1923 n. pr. 57.000 stotov. V prejšnjih časih je bila glavna izvozna dežela sira Kanada; pred vojno je izvozila na leto povprečno 1.665.000 angl. stotov sira, po vojni pa ne več toliko, leta 1923 n. pr. 1.045.000 stotov. Prvo mesto je zamenjala torej z Novo Zelandijo. (Konec sledi.)

smo svojčas poročali, ne bo tako popola, kakor smo mislili. Večina manjših in srednjih nemških tovarn stoji ob strani, prav tako pa tudi veliko holandskih, angleških in francoskih podjetij. Sindikat bo imel obliko posebne akcijske družbe, sedež bo v Ženevi. — **Iz Poljske** so eksportirali v avgustu 66.000 stotov pšenice in 240.000 stotov rži, lani v istih mesecih pa 102.000 in 361.000 stotov. To je posledica slabe letine, ki izkazuje za pšenico 86,7%, za rž 80,1%, za ječmen 95,7% in za oves 99,7 odstotkov lanskega pridelka. — Na **ogrskem denarnem trgu** je zelo veliko denarja; povpraševanje ni v nikakem razmerju s ponudbo, denarni zavodi imajo pri placiranju denarja velike sitnosti. Vsako leto se pojavi v jeseni vsled žitne, sladkorne in špiritove kampanje veliko povpraševanje po denarju, letos se pa ni. Inozemstvo ponuja še kar naprej denar, pod jako ugodnimi pogoji, zlasti Zürich in Amsterdam. — Poljski ministrski svet je odobril načrt glede ureditve **denarnega obtoka.** Skupna emisija državnih bankovcev se bo začela s 1. januarjem 1927 amortizirati in sicer do zneska 12 zlatov za vsakega prebivalca. — Med jugoslovansko in ogrsko vlado se vršijo pogajanja o pospešitvi in pocenitvi medsebojnega **tranzitnega prometa.** Voznina naj bi se medsebojno znižala za 50 odstotkov. Za ostravski premog, ki gre na Angleško, so dosegli posebne **znižane tarife.** — Poljsko finančno ministrstvo hoče znižati **obrestno mero** ob 10 na 9 in tudi na 8 odstotkov. Finančno ministrstvo, oziroma Poljska banka, hoče pritisniti na zasebne banke, da bodo tudi one svojo obrestno mero znižale. — Ravnatelj Darmstädtske banke Goldschmid pravi, da bi bilo dobro, če se naloži del nemških železniških obligacij v Evropi, nakar bi zadobila Amerika večje zaupanje v Evropo, in bi jih šele potem ponudili tudi tja. **Evropa naj se nikar ne dela manjšo, kot je.** Sama naj začne z obnovo in naj nikar ne čaka na tuji rešilni pas. Če bodo drugi videli, da si sami znamo in hočemo pomagati, bodo kar brž zraven. — Znana **Bethlehem Steel Corporation** se je borila od leta 1923 naprej z velikimi težkočami in ni plačala nobene dividende. Sedaj jo bo spet, in sicer 4%! — Neka angleško-ruska eksportna družba je dovolila ruski nakupovalni družbi žita posojilo v znesku dveh milijonov angleških funtov, da financira **nakup žita v Rusiji.** Družba bo nakupila večjo množino žita za Anglijo in za njene dominione. — Rumuni bodo zgradili tovarno za izdelovanje vreč in drugega blaga iz **jute.** Polklici bodo češke strokovnjake in bo udeležen pri tovarni tudi češki kapital v znesku desetih milijonov lejev. 51% akcijskega kapitala so si pridržali Rumuni. — Poljska tovarna Hojnowka je sklepih, poljskih in švicarskih interesov, škkih, poljskih in švicarskih interesov, dobavo 2000 vagonov **oglja** na leto in to za dobo več let; vagon 80 dolarjev od meje naprej. — Češka **porcelanska industrija** je v zadnjem času svoj položaj izboljšala, zlasti vsled naročil iz Amerike. Sicer so to samo bolj cenene vrste povpraševanja po kvalitetnem blagu a do konca tekočega leta je dela dosti.

Nenavadna trgovska sleparija. Nenavadni pojavi propagandne prakse so v Ameriki za tamošnje razmere značilni in če se v marsičem lahko učimo iz prakse američanskega trgovca, mu v reklamli vendar v vsem ne moremo in tudi ne smemo slediti. Sicer je opažati v zadnjem času, da ameriška časopisna podjetja v obrambo svoje časti resno nastopajo proti sleparski reklamli ter vrše prav strogo cenzuro v tem smislu, ali previdnim spekulantom na lahkomišelnost občinstva pa upravništva vendar tu pa tam nasedejo in najdejo na ta način sumljivi oglasi pot v javnost, in ti seveda tembolj uplivajo na čitatelje, čim originalnejša je njih oblika in vsebina, osobito pa učinkujejo oglasi, v katerih se obeta kakšna izvanredna kupčijska priložnost. Sleparijo posebne vrste si je privoščil pred kratkim podjeten pustolovec, ki je spretno računal na poželjivost gotovih krogov »suhe« Amerike po prepovedani alkoholni pijači. Pod imenom »Canadian Rye« (Kanadska rž) poznajo v Kanadi rženo žganje; dvoumnost te označbe je izbral prefrigani Yankee ter svoje žejne rojake in prohibicijske državne oblasti pošteno potegnili.

V tisočeri ameriških časopisih je prebrisan »trgovec« priobčil oglaš sledeče vsebine:

»Dvanajst steklenic pristne kanadske rži, dobavim franko in diskretno za 18 dolarjev.«

Naročila so se kar vsipavala možu, denarja je naravnost deževalo; v štirih tednih je podjeten slepar baje toliko »zaslužil«, da se je lahko mirno umaknil v zaslužni počitek in tuhta na nov enakovreden trik.

Točno so dobili naročniki pošiljke, diskretne zaboje, ampak kaj je bilo v steklenicah? Pristna kanadska ržena zrna! Roka pravice možu ni mogla do živega; ponujal je izrečno »rž«, kar je v resnici tudi dobavil, pregrešil se torej ni proti zakonom, čeravno je jasno, da steklenica rži ni vredna poldrugi dolar. Ogoljufani naročniki so seveda tudi molčali, ker bi sicer prišli v neprijetno nasprotje s prohibicijo.

Nakana se je izvršno posrečila, propaganda se je sijajno obnesla, za morebitne moralne pomisleke je podjetnika gmetni uspeh obilo odškodoval. Mi seveda obsojamo to ameriško trgovsko ženjalnost kot predrzno sleparstvo. — (K. Tiefengruber.)

Ljubljanska borza.

V petek, dne 15. oktobra 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 73, bl. 74.50; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 305; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 194, bl. 197; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 155; Merkantilna banka, Kočevje den. 94, bl. 98; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 865, bl. 869; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 100; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 104, bl. 104.

Blago: Deske, smreka, jelka, 20 mm monte, feo meja 3 vag. den. 470, bl. 480, zaklj. 470; bukova drva, suha, zdrava, meterska, feo meja den. 21; Bukovi plohi, neobrobljeni, 40, 50, 60, 80, 100, 120 mm monte, feo vag. meja bl. 525; pšenica bačka, 75/76, 2%, feo nakl. p. bl. 275; pšenica, 73/74, feo vag. nakl. postaja bl. 267.50; kuruza stara, feo vag. nakl. postaja bl. 168; kuruza umetno sušena za X., XI., XII., feo vag. nakl. post. bl. 152.50; kuruza nova v klipu, feo vag. nakl. postaja bl. 80; kuruza nova, feo vag. nakl. postaja bl. 115; rž 71/72, 2%, feo nakl. postaja bl. 187.50; oves novi, feo nakl. post. bl. 150; ječmen krmilni, 62/63, feo vag. nakl. postaja bl. 160; ječmen krmilni, 63/64, feo vag. nakl. postaja bl. 165; ječmen polkrmilni, 65/66, feo vagon nakl. postaja bl. 180; otrobi drobnji, feo vag. nakl. postaja bl. 115; fižol beli, 3/4, feo vag. postaja bl. 155; krompir rani, feo vag. postaja bl. 110; laneno seme, feo Ljub-

ljana den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana den. 370; seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. postaja bl. 100.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obrajan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozorjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih

tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg šte. 12

Sode in sodarska dela

vseh velikosti in vrst izvršuje

najceneje, točno in dobro

FRAN REPIČ, sodarsko podjetje,

Ljubljana — Trnovo.

TRŽNA POROČILA.

KOVINSKI TRG SREDI OKTOBRA.

Poročila z ameriških trgov se glase tudi glede bodočnosti zelo optimistično, jeklarne delajo z 88 odstotno kapaciteto, povpraševanje je prav zadovoljivo. Vse kaže, da bodo tudi železnice več naročile kot so naročile v 4. četrtletju lanskega leta. Trg surovega železa je prav tako zelo zadovoljiv, cena za tono 18 dolarjev.

Evropski železni in jekleni trg je bil tudi v preteklem tednu prav trden, mednarodni železni kartel je k temu veliko pripomogel. Položaj na evropskem eksportnem trgu je zelo ugoden in se zdi, da

bo v bodočih mesecih tudi tak ostal. Psihologični moment jeklenega kartela je res nepreračunljiv. Kakor smo že rekli, bodo Angleži tudi še potem dolgo časa nastopali kot kupci, ko bo premogovni štrajk končan. Cene na evropskem eksportnem trgu so zelo trdne in so notirale; železo v palicah 5/10, valjana žica 6, surova pločevina 5/12 do 5/16.6, srednja 6/15 do 7, fina od 7 naprej.

Pogled na angleški trg je žalosten. Značilno za angleške razmere je dejstvo, da najvažnejši okraj angleškega eksporta, Cleveland, sedaj več importira kot eksportira. Kontinentalno blago se vedno težje dobi, dobavni termini so zmeraj daljši. Cena importiranega surovega železa je za 35 šilingov nižja kot domača. Domače cene neprestano rastejo; Cleveland št. 3 je dosegel 112 šil. 6 pence, za 43 šil. več kot pred štrajkom. Vse angleško gospodarstvo vsled štrajka ogromno trpi. — Francoska produkcija je slejkoprej na visoki višini in je bila v avgustu spet rekordna; surovega železa 814.000 ton, za 20.000 ton več kot v juliju, in je to najvišja v francoski produkciji surovega železa sploh doslej dosežena mesečna številka. Številno-delujočih plavčev je bilo v začetku leta 147, na koncu avgusta 153. Produkcija surovega železa v prvih letošnjih osmih mesecih je znašala 6 milijonov 175.000 ton, produkcija surovega jekla pa 5.483.000 ton. Na leto bi dalo to 8.225.000 ton, lani jih je bilo 7.500.000 ton. Zanimivo je primerjanje te številke s kvoto, ki jo je dovolil železni kartel Francozom in ki znaša 8.800.000 ton. Domači francoski trg se ni spremenil, cene v oktobru so ostale nespremenjene. Eksportna trgovina se razvija zelo zadovoljivo, k čemur je pripomoglo najbolj angleško povpraševanje. Zdi se, kot bi bilo v najbližjem času pričakovati zvišanja produkcijskih cen. — Tudi belgijski trg izrablja dobro konjunkturo. Cene so trdne, in se pozna to zlasti pri jeklenih izdelkih. Zadnje notacije na belgijskem domačem trgu so bile te-le: železo v palicah 925 belg. frankov, tračnice 950, surova pločevina 1000, srednja 1025 do 1050, fina 1250. — Zaposlenost luksemburške kovinske industrije je prav zadovoljiva; tovarne so dobile v zadnjem času toliko naročil, da na trg z oglaš skoraj nič več ne prihajajo. — Trdna tendenca na nemškem kovinskem-trgu traja naprej. Dejstvo je, da se je položaj nemške železne industrije definitivno zboljšal. Omejitev, ki je znašala v septembru še 30%, znaša v oktobru samo še 20%; to je pač najboljši dokaz zboljšane tendence. Največ je koristil Nemcem angleški štrajk. Njih politika na železnem trgu je bila ista kot na premogov-

nem trgu: najprvo so se skušali polastiti onih inozemskih trgov, ki so jih zalagali prej Angleži, in bodo skušali tam tudi ostati. Njih izvoz v prvih osmih mesecih je znašal 3.437.000 ton, lani pa 2.195.000 ton, letos torej 56.6% več. — Na Češkem nič novega; domača kupčija je prav dobra.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg šamotne malte in 1000 kg nezgorljive vezne glinice, za dobavo 30.000 kg cementa, do 26. oktobra t. l. pa za dobavo 10.000 vložkov za acetilinske svetilke. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 18. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 1350 kg okroglega železa, za dobavo 10 osov; do 20. oktobra t. l. za dobavo 10 vagonov sena, do 23. oktobra t. l. pa za dobavo 250 m³ jamskega lesa. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 25. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 130 m³ jamskega lesa, do 28. oktobra t. l. pa za dobavo 100 komadov šip, vložnih z žitnato mrežo ter za dobavo 100 stebrov za elektrovod. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 26. oktobra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 150.000 kg slame, dne 27. oktobra t. l. pa pri isti divizijski oblasti glede dobave 320.000 kg ovs. Dne 9. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 5000 kg ležiščne volne, glede dobave vodokaznih cevi; dne 13. novembra t. l. pri isti direkciji glede dobave raznih tiskovin ter glede dobave šteti-nastih čopičev. — Dne 13. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave steklarskega materiala. — Dne 15. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave žaril in stenja ter glede dobave asbestnih plošč, vrvic in fibra; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave skretnic, skretniških postavljačev, spojnih vijakov in 8000 tračnih žebelj; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega kemičnega materiala (kristalni boraks, kolofonija, asfaltski katran, klorovodična kislina, železni minium, laneno olje, klej, »Subok« barva, amonjak-soda, dekstrin, kristalna soda itd.) ter glede dobave raznega inštalacijskega materiala za razsvetljavo.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
izvršuje vse spedijske posle, reekspedicije, vskladitvene, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
izvršuje carinjenje, carinske reklamacije; rekurzo in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

Edino šivalni stroji in najboljši kolese
za rodbino, obrt in industrijo so le
JOS. PETELINCA
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Gritzner Adler
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN, Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovnice, dokolenice, nahrtniki za solarje in lovce, dežniki, klopi, siloni, žepni roblji, palice, vilice, noži, škarije, potrebščine za šivilje, krojače, ševjarje, brivce edino le pri trvdki
Josip Petelin
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Najnižje cene! Na veliko in malo!

Naročajte in širite Trgovski list!

Največja organizacija železninske stroke = v Jugoslaviji. =
Veletrgovina z železnino D. Rakusch, Celje
(Obstoj trvdke 125 let.)
Ima vedno v zalogi vse potrebščine za stavbeno obrt, rokodelstvo, gospodinjstvo, poljedelstvo in industrijo.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin.
Lastna knjigovoznica
TELEFON ŠT. 552
TISKARNA MERKUR
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.
LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.
Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, štatute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d.
TELEFON ŠT. 552